

Oddział Wrocław
07.12.2021.

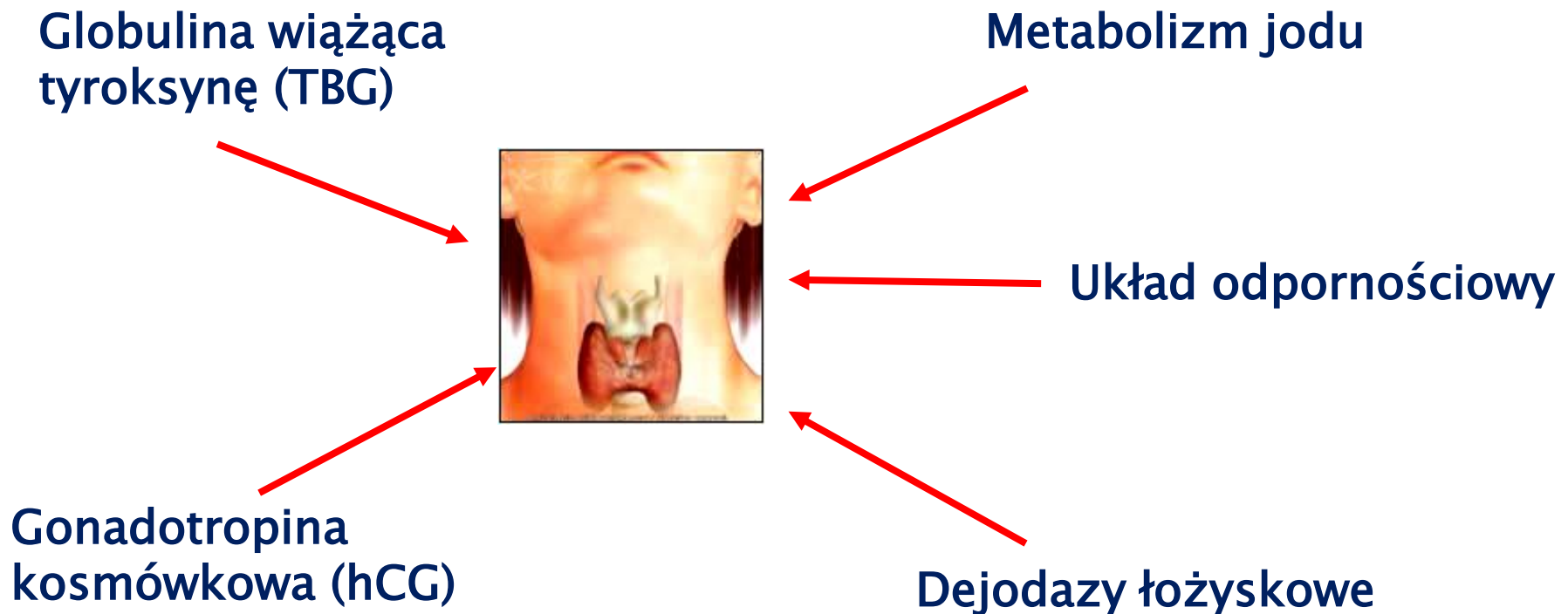
Diagnostyka i leczenie chorób tarczycy u kobiet w ciąży

Bogdan Solnica
Katedra Biochemii Klinicznej
Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum
Kraków

Czynniki wpływające na czynność tarczycy w ciąży

Zmiany czynności tarczycy w ciąży

↑Estrogeny → ↑TBG	↑TT ₄ , TT ₃ ; ↑zapotrzebowania na T ₄ , T ₃
↑hCG	↓TSH; ↑FT ₄
↑klirensu jodu	↑zapotrzebowania na J ⁻ w diecie; ↓syntezy T ₄ , T ₃
↑dejodazy typu III	↑degradacji T ₄ i T ₃
↑zapotrzebowania na T ₄ i T ₃	↑Tyreoglobuliny; ↑objętości tarczycy

Przemiany jodu w ciąży

↑ GFR

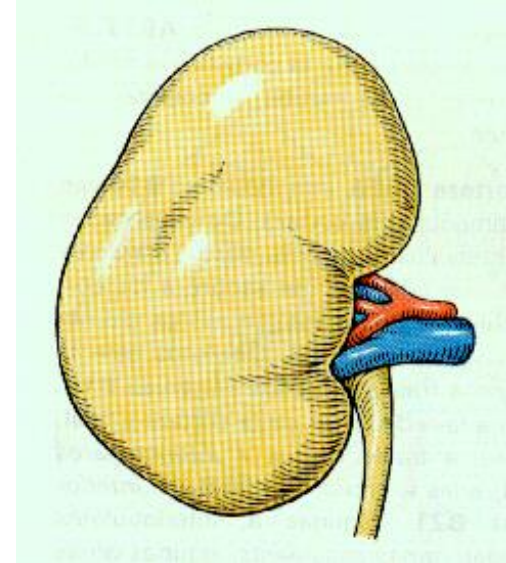
↑ wydalania J
z moczem

↓ stężenia J⁻ we
krwi

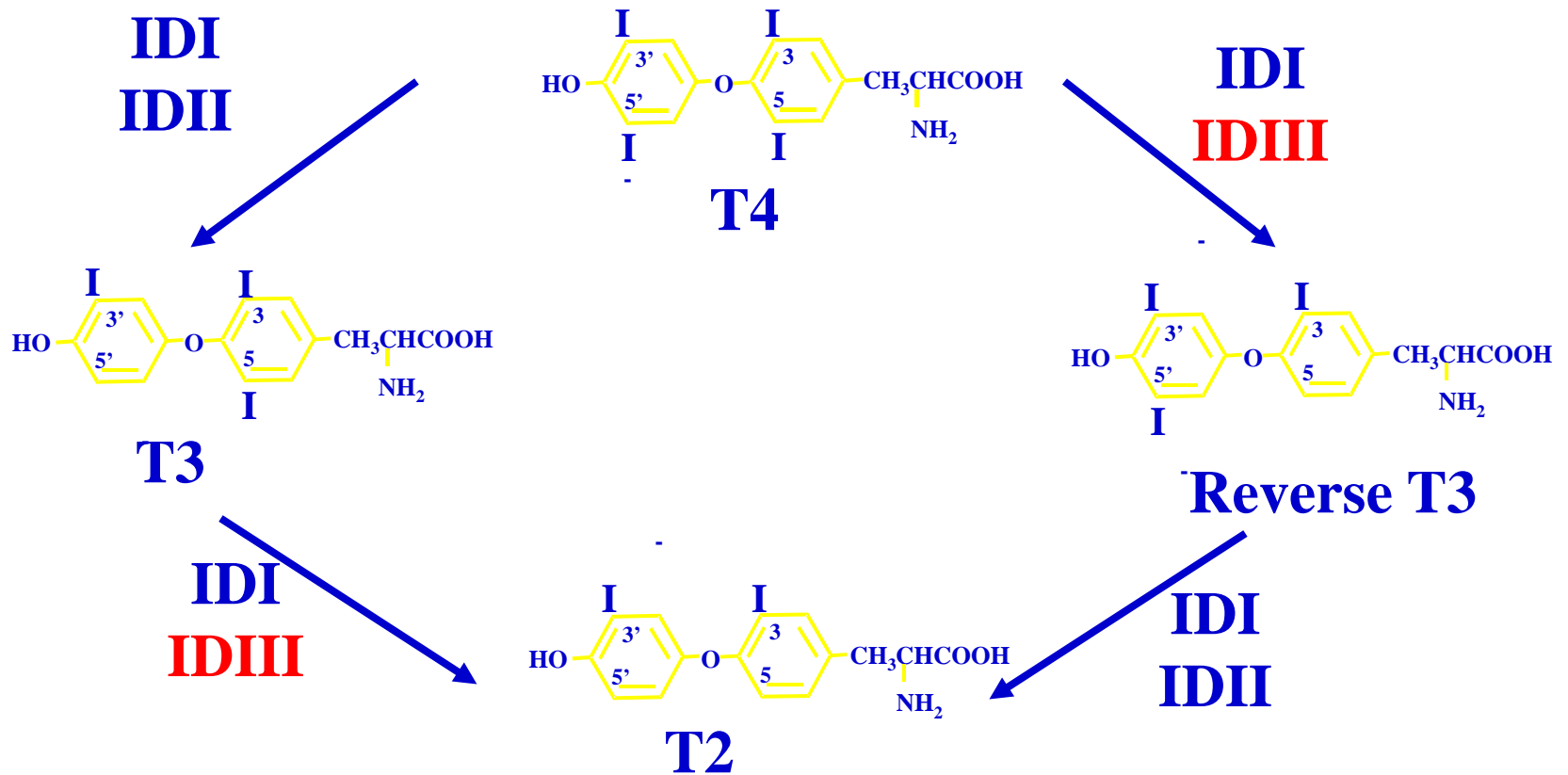
Kompensacyjne
powiększenie tarczycy

↑ wychwyt jodu ze krwi (
trapping)

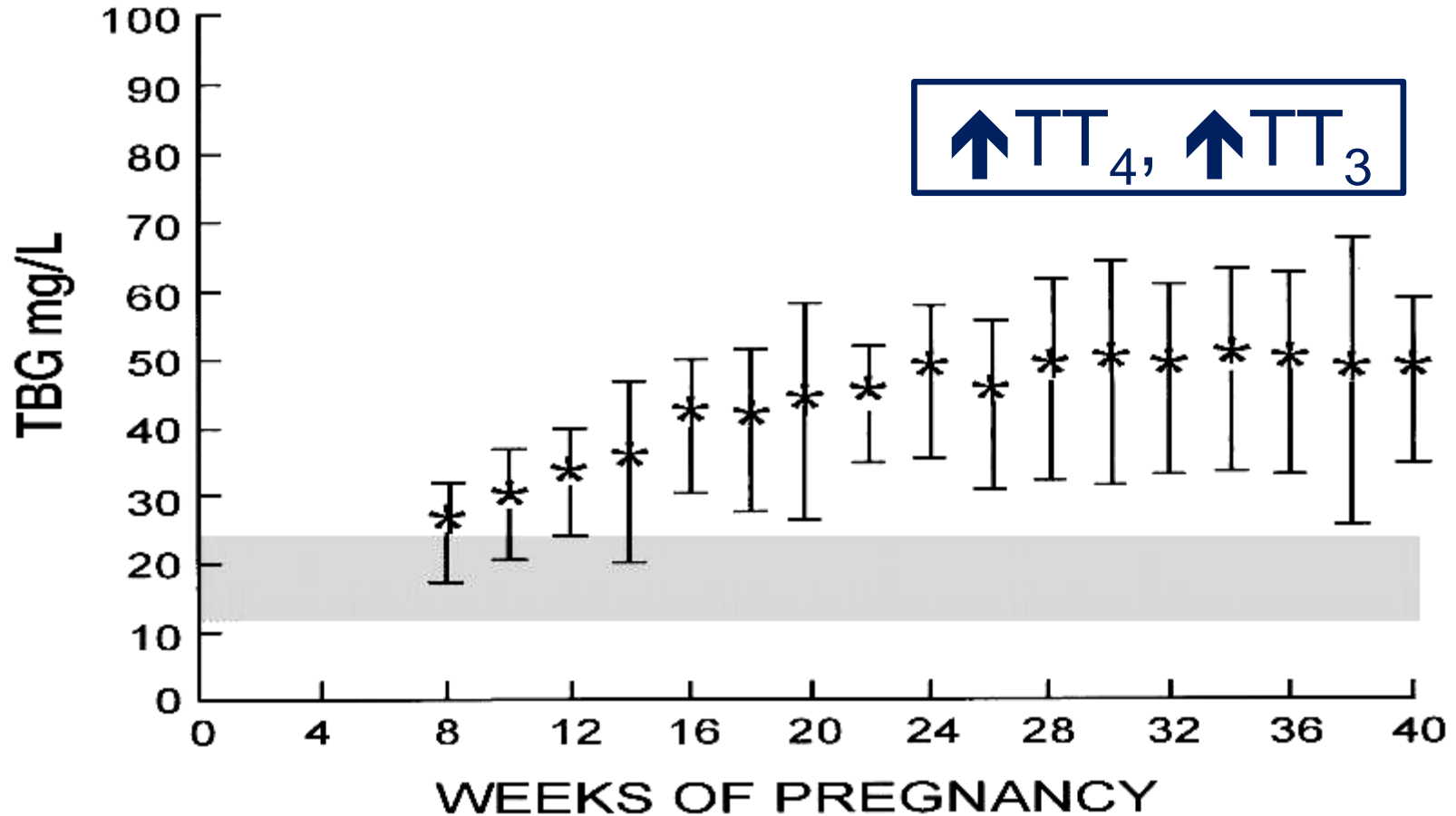
Wole

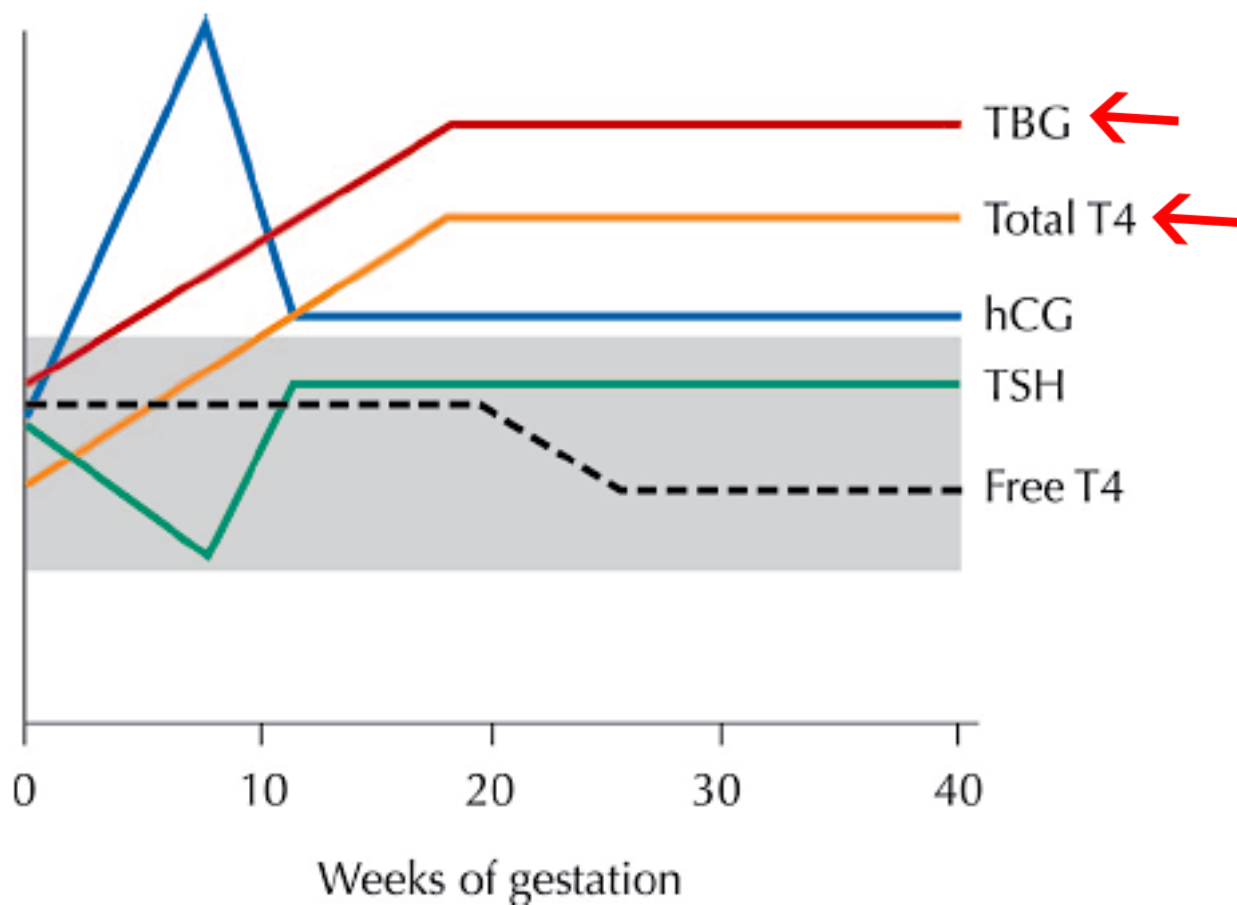
Łożyskowa dejodaza typu III

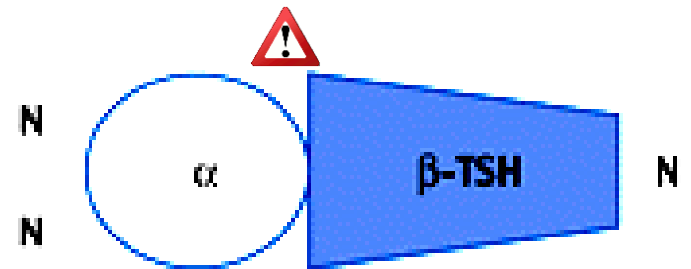
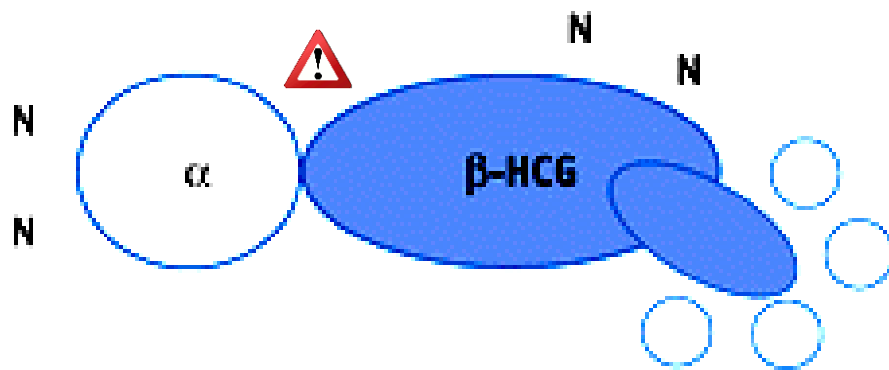
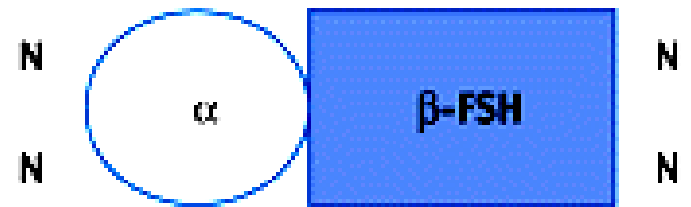
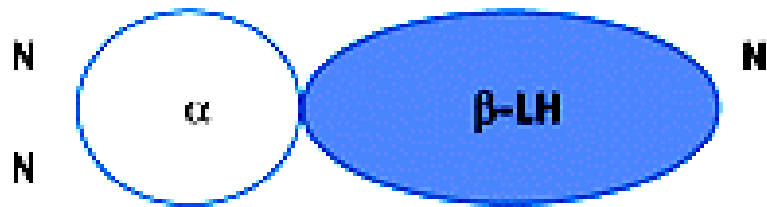
Stężenie TBG w ciąży

Zmiany stężenia TBG i TT_4 w ciąży

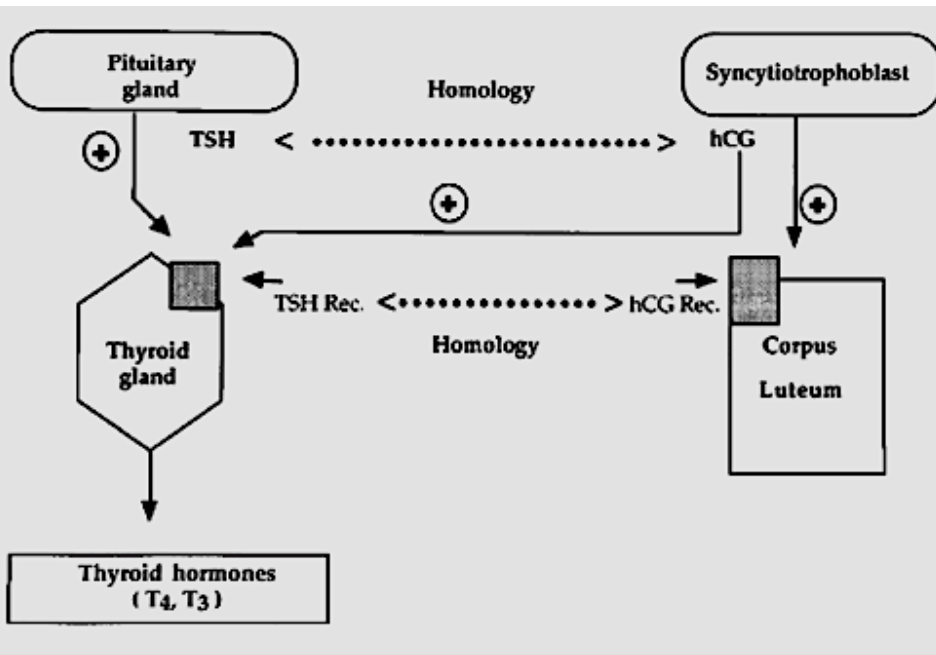

Struktura hormonów glikoproteinowych

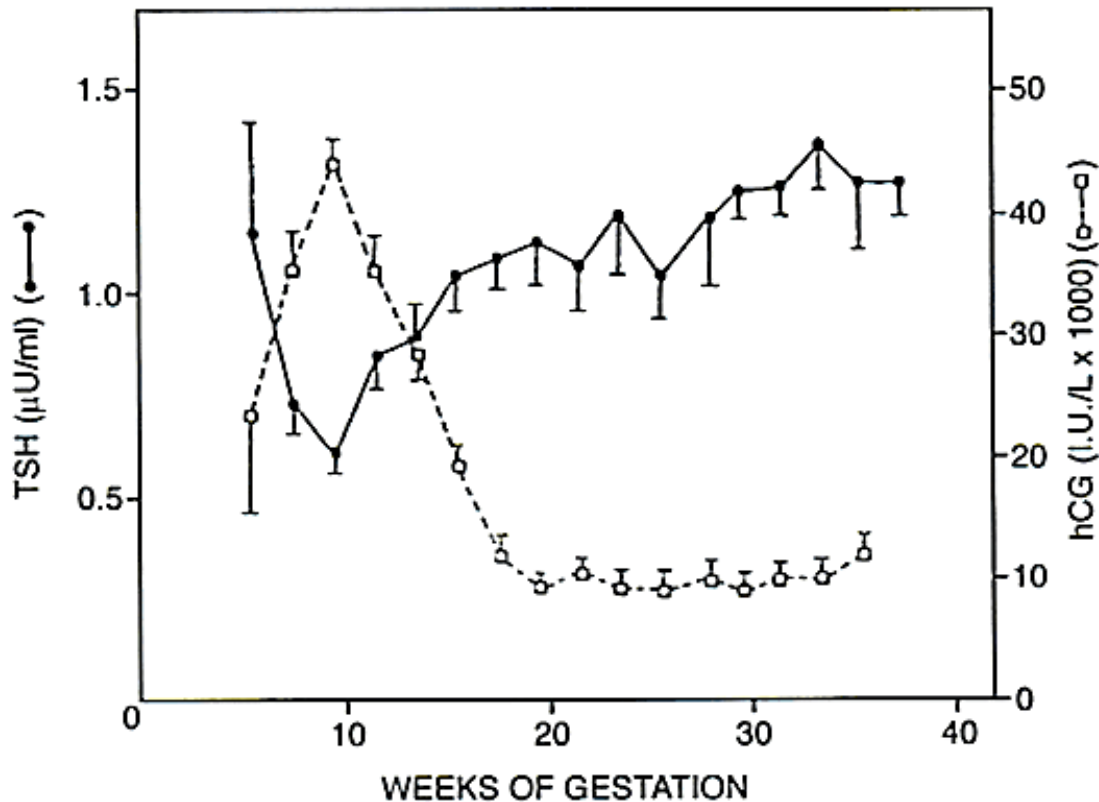

Wpływ hCG na wydzielanie hormonów tarczycy

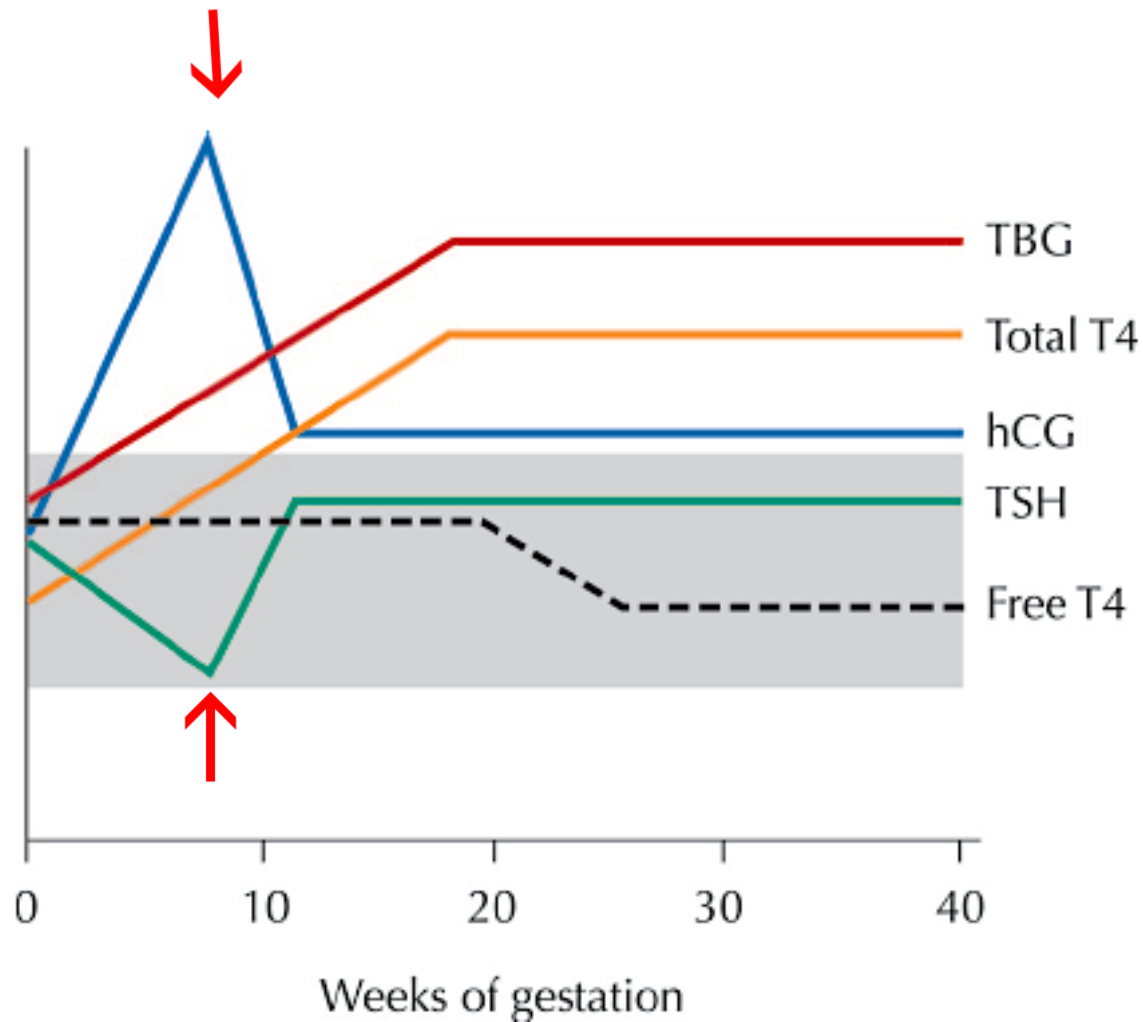
Pierwsze 114 aminokwasów podjednostki β TSH i hCG jest zgodne w 85%, stąd obie podjednostki mają zbliżoną strukturę III-rzędową i **hCG ma słabe działanie pobudzające receptory TSH**

Zmiany stężenia hCG i TSH w ciąży

W pierwszym trymestrze hCG w dużych stężeniach powoduje wzrost wydzielania T_4/T_3 i wtórny spadek stężenia TSH (zwykle w przedziale wartości referencyjnych)

Zmiany stężenia hCG i TSH w ciąży

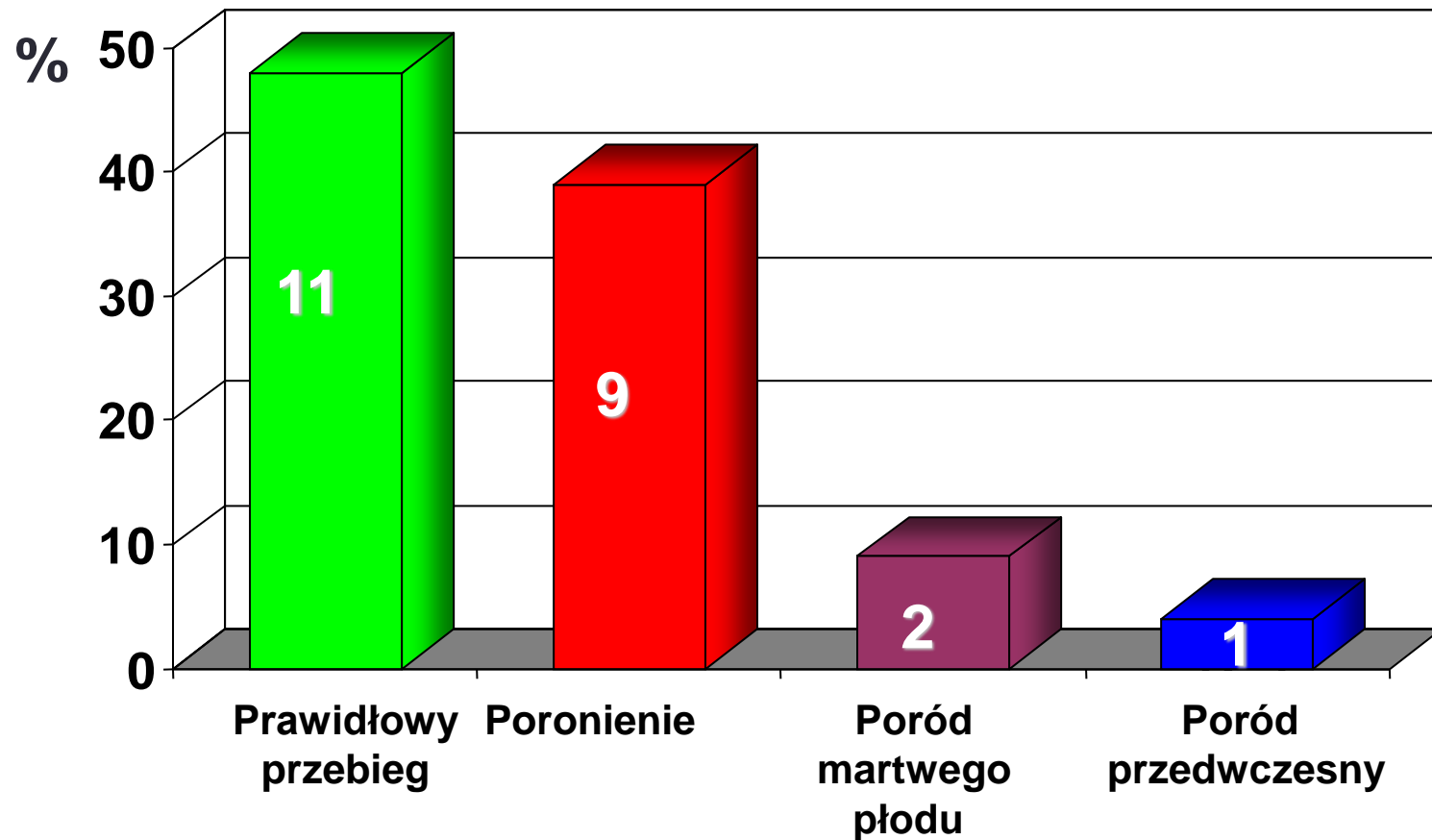

Zaburzenia czynności tarczycy w ciąży

- „u **0.1 - 0.4%** - nadczynność tarczycy (85% - choroba Gravesa i Basedowa, MGB)
- U **0,3 – 0,6%** - niedoczynność tarczycy (u **2 – 3%** subkliniczna)

Choroba Gravesa – zagrożenia dla płodu

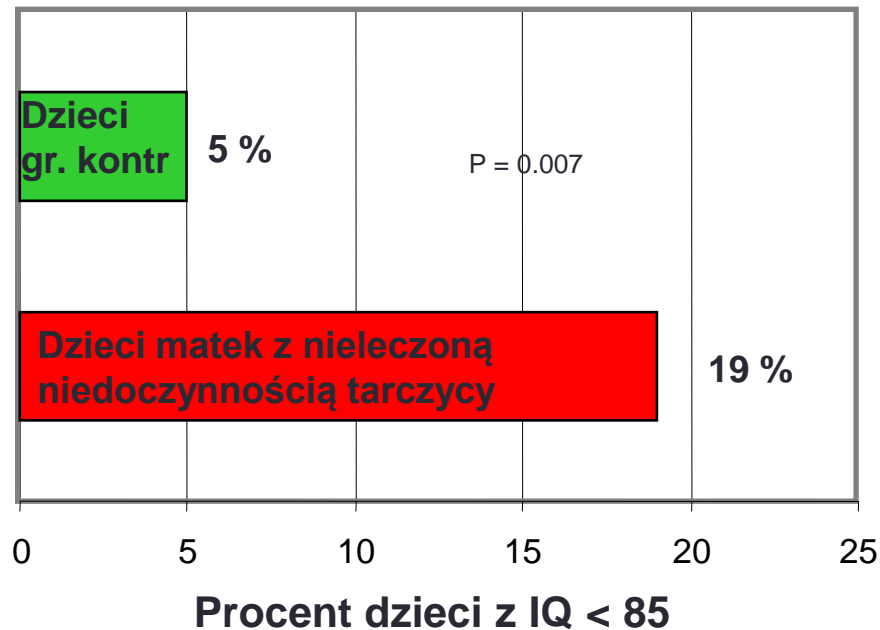

Gardiner-Hill, Lancet 1929

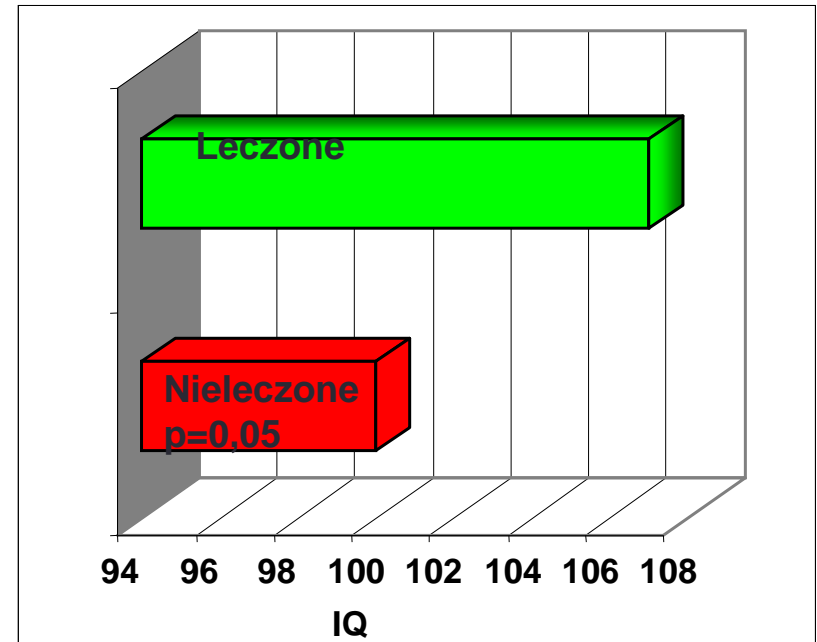
Wpływ zaburzeń funkcji tarczycy matki na rozwój neuropsychiczny dziecka

Kontrola, n = 124

Nieleczona niedoczynność tarczycy, n = 48

Dzieci (8-9 lat) kobiet, u których w okresie ciąży występowała niedoczynność tarczycy, a które nie były leczone w tym okresie ciąży znacznie częściej miały IQ < 85 niż dzieci matek z grupy kontrolnej.

U matek z niedoczynnością tarczycy leczonych w okresie ciąży ilość dzieci z IQ < 85 nie różniła się od grupy kontrolnej

Badania przesiewowe wg PTE/PTG

- **TSH**

- ✓ rutynowe oznaczanie u kobiet planujących ciążę
- ✓ rutynowe oznaczanie w 4 – 8 tygodniu ciąży
- ✓ kontrola przed koncepcją u kobiet stosujących leki wpływające na HT
- Nie ma wskazań do przesiewowego oznaczania **FT₄/FT₃**

- **Przeciwciała anty-TPO**

- ✓ współwystępowanie chorób autoimmunizacyjnych, głównie T1DM
- ✓ choroby autoimmunizacyjne w wywiadzie rodzinnym
- ✓ TSH >2,5 mU/l
- ✓ wynik USG sugerujący AITD
- ✓ przebyte poporodowe zapalenie tarczycy
- ✓ leczenie z powodu niepłodności

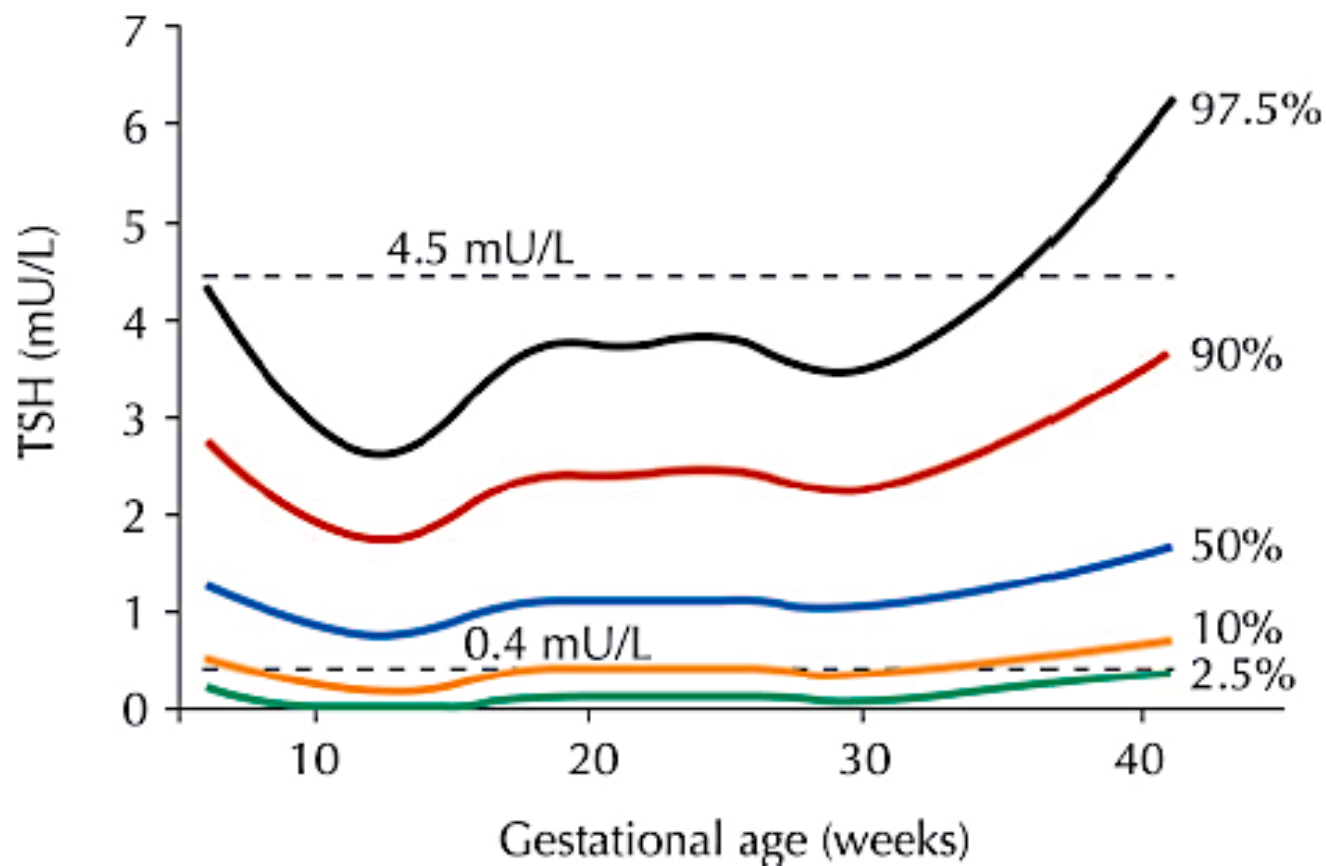
Oznaczanie TSH w ciąży – zalecenia PTE/PTG

- Przy interpretacji wyników należy uwzględniać wpływ zmian fizjologicznych zachodzących w czasie ciąży
- Pożądane jest ustalenie i stosowanie wartości referencyjnych TSH specyficznych dla poszczególnych trymestrów ciąży w danej populacji i dla danego laboratorium
- Gdy nie jest to możliwe, jako ggpr dla TSH należy uznać wartości nieprzekraczające 2,5 mU/l

Parametr	I trymestr (2,5–97,5 percentyl)	II trymestr (2,5–97,5 percentyl)	III trymestr (2,5–97,5 percentyl)	Normy producenta
TSH [mIU/l]	0,01–2,32	0,1–2,35	0,1–2,65	0,3–4,5
FT4 [pmol/l]	11,6–20,96	10,64–18,12	9,15–15,88	11–22
FT3 [pmol/l]	3,71–6,62	3,52–5,89	3,08–5,42	3,1–6,8

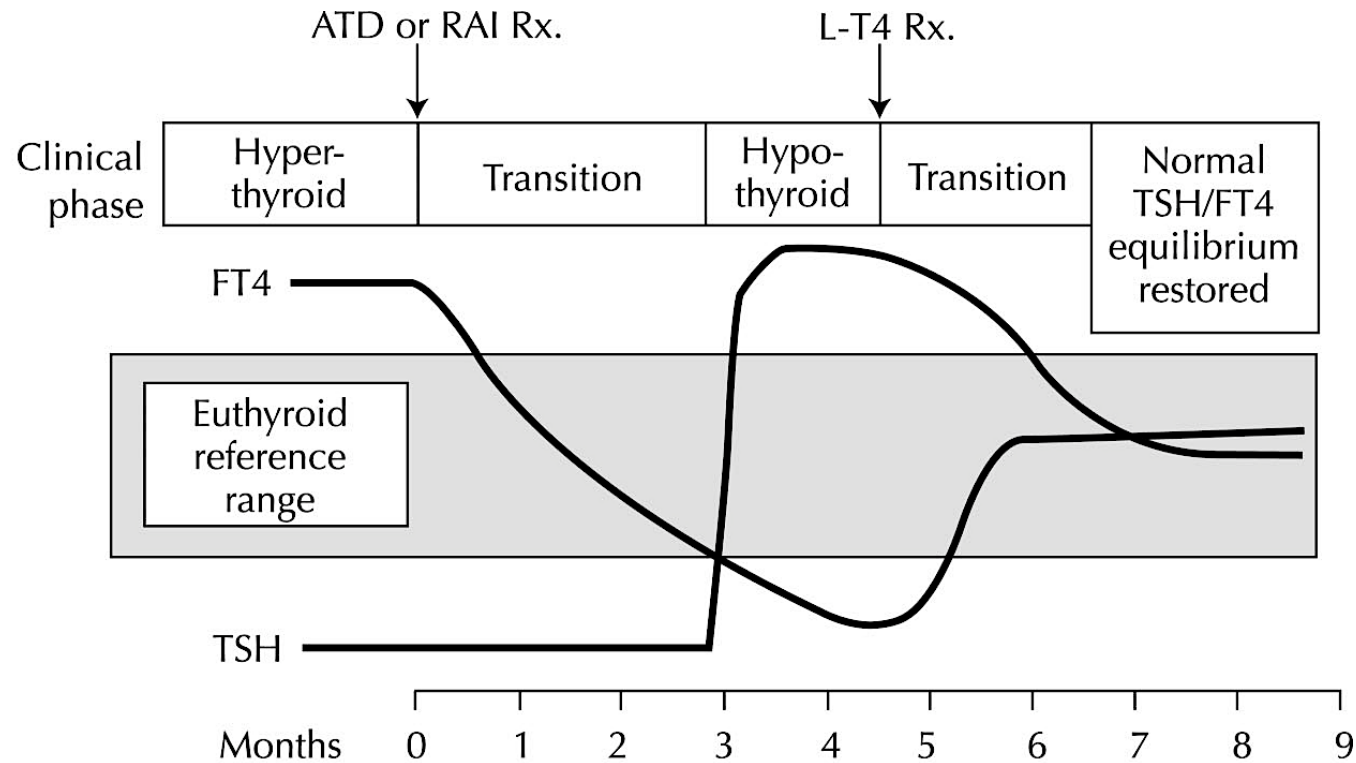
Zmiany stężenia TSH w przebiegu ciąży (N = 13731)

Nadczynność tarczycy w ciąży – postępowanie wg PTE?PTG

- Obniżone st. TSH → wykluczyć wpływ hCG; MGB potwierdzają objawy, TRAb
- Podanie leków przeciwtarczycowych → utrzymanie st. FT₄ w p rzedziale referencyjnym dla kobiet w ciąży
- Leczenie 131J bezwzględnie przeciwwskazane
- Kontrolne badania TSH/FT₄ co 2 tygodnie, po uzyskaniu eutyreozy co 2-4 tygodnie
- Nie należy leczyć subklinicznej nadczynności tarczycy u kobiet w ciąży

Monitorowanie czynności tarczycy w trakcie leczenia – opóźnienie przysadkowe

Most diagnostically accurate test	TSH	FT4	TSH	FT4	TSH
-----------------------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Niedoczynność tarczycy rozpoznana przed ciążą – postępowanie wg PTE/PTG

- Uzyskanie w okresie przedkoncepcyjnym st. TSH $<2,5$ mU/l, optymalnie ~ 1 mU/l
- Substytucję zaleca się przy TSH pomiędzy 2-2,5 mU/l a ggpr, szczególnie przy obecności anty-TPOAb
- Po potwierdzeniu ciąży zwiększenie dawki L-tyroksyny o 30-50%
- Kontrola TSH przy zmianie dawki i następnie co 4 tygodnie

Niedoczynność tarczycy rozpoznana w czasie ciąży – postępowanie wg PTE/PTG

- Dążenie do jak najszybszej normalizacji stężenia TSH i FT₄
- Należy leczyć subkliniczną niedoczynność tarczycy w czasie ciąży

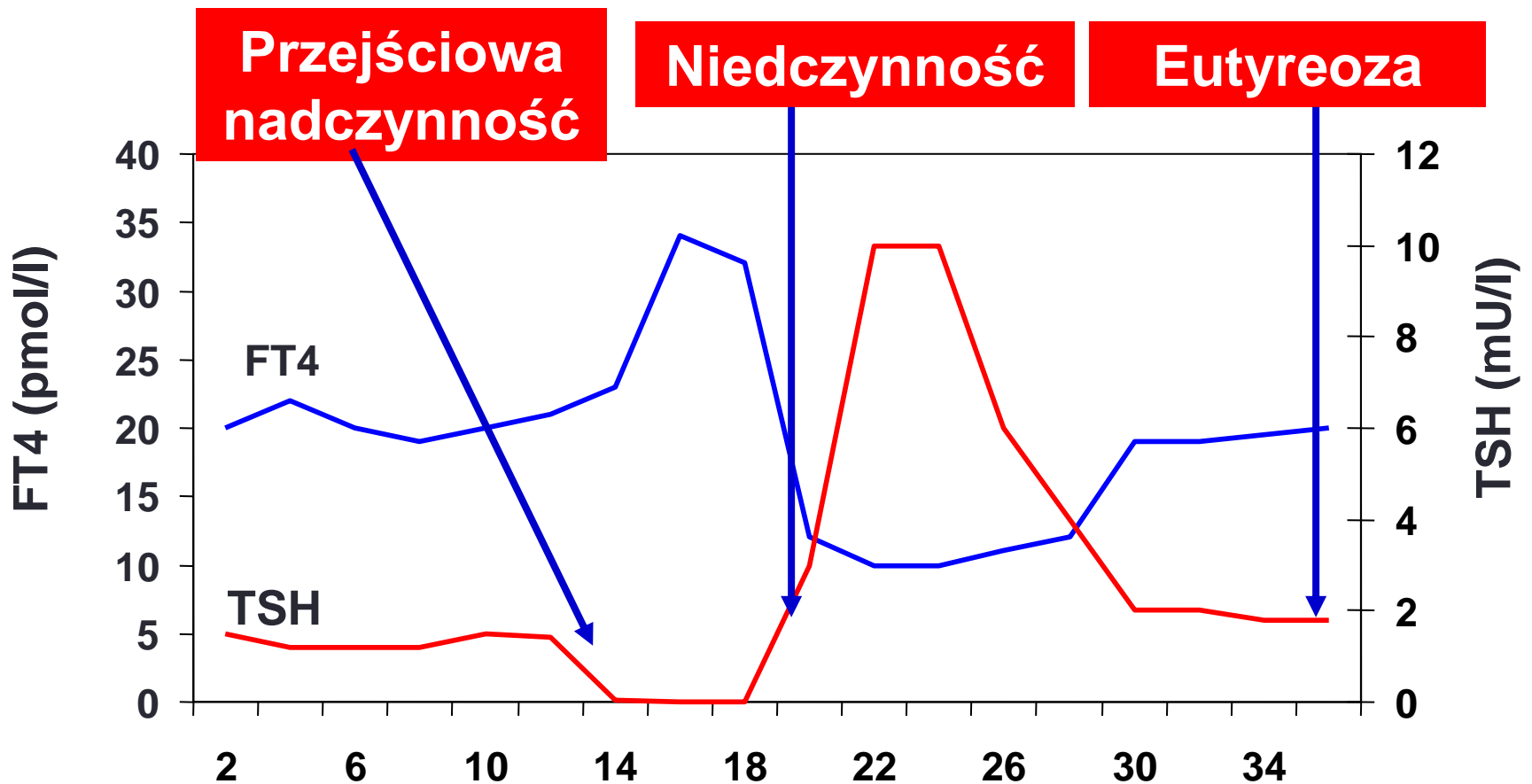
Poporodowa choroba (zapalenie) tarczycy

- Zaburzenia czynności tarczycy w ciągu **pierwszych 6 miesięcy po porodzie** – zwykle nadczynność po której występuje niedoczynność
- **Częstość 3 – 7%**; większa u kobiet z cukrzycą typu 1 (**~25%**); nawroty w kolejnych ciążach (**do 70%**)
- Rozwija się **u 50% ciężarnych**, u których występują przeciwciała **anty-TPO**
- Zwykle pełny powrót prawidłowej czynności tarczycy w ciągu roku

Poporodowa choroba tarczycy - etiologia

- Zaostrzenie autoimmunizacyjnego zapalenia tarczycy nasilone przez immunologiczne „odbicie” występujące po okresie immunosupresyjnego oddziaływania ciąży
- HLA DR-3, DR-4 i DR-5 zwiększają ryzyko
- Częstsze u kobiet z innymi chorobami autoimmunizacyjnymi

Poporodowa choroba tarczycy

U 25-30% przypadków przetrwała niedoczynność

Dziękuję Państwu za
uwagę!

bogdan.solnica@uj.edu.pl